

Børn har ret til privatliv på nettet – både med og uden voksne

Børn har ret til privatliv – også på nettet. Samtidig har børn brug for voksne, som interesserer sig for deres hverdag og som de kan spejle sig i, mens de vokser op og øver sig i sociale relationer og finder ud af, hvem de selv er.

Af Stine Liv Johansen, lektor, ph.d., Aarhus Universitet. Børnesagkyndigt medlem af Medierådet for Børn og Unge

For børn i 7-12 års alderen handler privatliv på nettet om i hvert fald to ting. Det handler om barnets formelle ret til privatliv, om beskyttelse af data og om barnets egen forvaltning af oplysninger såsom alder, bopæl, telefonnummer osv. Men det handler også om barnets ret til at danne relationer, dyrke sine interesser og kommunikere, uden at dets forældre nødvendigvis altid skal vide alt, hvad der foregår.

Når ens barn begynder at bruge medier selvstændigt og måske får sin egen smartphone, vil det for de fleste forældre være forbundet med en vis bekymring. Hvad laver mit barn på nettet? Hvem kommunikerer han eller hun med? Hvilket indhold møder mit barn på sociale medier eller eksempelvis YouTube? Og hvad skal jeg som forælder stille op, for at hjælpe mit barn bedst muligt? Skal jeg sætte grænser eller skal jeg stole på, at mit barn selv finder vej?

Spørgsmålene peger på nogle grundlæggende diskussioner, som børns brug af medier gør det nødvendigt, at vi tager – med hinanden og med vores børn. Det handler nemlig ikke blot om filtre, begrænsninger, regler eller kontrol, men om en grundlæggende dialog om, hvordan vi omgås hinanden – online såvel som offline – og om hvilken rolle, vi som forældre skal spille i forhold til vores børns liv med medier. Det er helt naturligt, at vi ønsker at kontrollere og sætte grænser for det, vi ikke forstår; for eksempel for vores børns mediebrug. Men det er måske ikke den klogeste løsning – og formentlig ikke det, vores børn har brug for.

To slags privatliv

Privatliv (eng. privacy) har, som ovenfor nævnt, både nogle konkrete, juridiske aspekter og nogle mere opdragelses- og dannelsesmæssige aspekter. En gennemgang af formelle elementer, som man som forælder bør være opmærksom på, både i forhold til sin egen og sine børns brug af sociale medier, giver Pernille Tranberg i artiklen [Værn om dit privatliv - også online!](#). Men retten til privatliv handler også om retten til at udforske og opleve på egen hånd, herunder i de sociale fællesskaber, der udfolder sig online. Det handler således om at finde en balance mellem beskyttelse og bekymring, samtidig med at man som forælder – gerne i samarbejde med skolen – hjælper barnet med at opnå den viden og de kompetencer, som er nødvendige for at begå sig som et kompetent individ i vores digitale samfund.

Og så handler det om at anerkende, at en stor del af børns liv i dag finder sted med de digitale medier som medspiller – på godt og på ondt. På godt, når man kan være koncentreret i et spil, kreativ på Instagram og pjattet på Snapchat. Her fungerer medierne som en arena for legekulturen og tilbyder nye muligheder for relationer på tværs af tid og rum. Og på ondt, når den konstante tilgængelighed og muligheden for at dele alting med alle, giver plads til mobning eller deling af indhold uden samtykke.

MEDIERÅDET FOR BØRN OG UNGE OM SAMVÆR OG TRIVSEL

Børn har ret til privatliv på nettet – både med og uden voksne

Det er vigtigt, at vi som voksne forsøger at forstå både det ene og det andet og ikke mindst at vi anerkender, at børnelivet i dag er tæt sammenvævet med mediebrugen. Det giver ikke mening at sætte rigide grænser eller filtre op i forhold til hvilket indhold, børnene må tilgå eller præcis hvor længe, de må bruge medierne ad gangen. Derimod handler det om at støtte børnene i at bruge medierne bevidst; både når det handler om det relationelle og det mere formelle. Børn skal således *både* lære at være gode kammerater, at dele med omtanke og at udnytte mediernes muligheder *og* at være kritiske forbrugere, der er opmærksomme på hvilke strukturer, der ligger bag søgemaskiner og sociale netværksmedier.

Lad børnene prøve selv – men vis dem, at du er der

Som forældre er vi også nødt til at øve os i at trække os tilbage og lade børnene gøre sig deres egne erfaringer ind i mellem. Lige som på den fysiske legeplads har børn godt af at kaste sig ind i legen på deres egne præmisser, at skabe kontakt med andre og ikke mindst selv at løse konflikter. Det afgørende er, at de ved, at de kan komme til de voksne, hvis de er kommet ud i nogle situationer, som de ikke selv kan overskue. Det kræver, at de stoler på, at de voksne (forældre såvel som lærere og pædagoger eller andre omsorgspersoner), både kan og vil hjælpe dem på en ordentlig måde. Det vil sige, at de voksne ved, hvordan kommunikationen på eksempelvis sociale medier finder sted, og at de ikke afviser børnenes kommunikation og relationer som dumme eller ligegyldige.

Det, børn i 7-12 års alderen således har allermest brug for, er voksne, der er nysgerrige på at undersøge mediernes muligheder og udfordringer sammen med børnene og som har lyst til og mod på at indgå i en

MEDIERÅDET FOR BØRN OG UNGE OM SAMVÆR OG TRIVSEL

Børn har ret til privatliv på nettet – både med og uden voksne

ligeværdig og engageret dialog med dem om deres mediebrug og de relationer, de har til andre mennesker, blandt andet gennem medier. Ideelt set er samtalen om medier lige så naturlig som samtalen om, hvordan det er gået i skolen eller til fodbold. Hvis barnet oplever, at det skal stå til regnskab og at der er steder, det ikke må komme, så er det højest sandsynligt, at det kun fortæller ganske lidt. Men hvis vi som voksne stiller os til rådighed for en samtale om disse ting, viser oprigtig interesse for barnets oplevelser og følelser og tager imod barnets synspunkter uden at være fordømmende eller skræmte, så er vejen banet for den gode og kritiske dialog om de rammer, der nødvendigvis må være omkring vores alles – og altså ikke kun børnenes – mediebrug.

Denne artikel afspejler ikke nødvendigvis Medierådet for Børn og Unges holdning. Informationer og synspunkter er udtryk for forfatterens egen holdning.